

Nýr ráðherra og gamlir

Orri Þór Ormarsson

Höfundur er barnaskurðlæknir á Landspítala og í stjórn Læknafélags Íslands.

otormarsson@hotmail.com

Nú kveðjum við vinstristjórnina og Guðbjart Hannesson með henni. Ég ætla ekki að dæma störf fráfarandi ráðherra enda tel ég að sá dómur yrði réttari með aukinni fjarlægð í tíma. Það er þó ljóst að ytri aðstæður hefðu getað verið honum hagstæðari.

Við tekur hægristjórn með Kristján Þór Júlíusson sem heilbrigðisráðherra. Nýja stjórnin fer af stað með það að leiðarljósi að það verður að eyða peningum til að eignast þá og ætla að lækka skatta á fjölskyldur og fyrirtæki til þess að auka tekjur ríkissjóðs. Það verður síðan að koma í ljós hvort þessar lækkanir gefi af sér auknar skatttekjur sem nýst geta til að styrkja heilbrigðiskerfið. Vinstrimenn, sem nú eru enn og aftur komnir á hliðarlínuna, benda á leiðindastaðreyndir eins og að það þarf að eiga peninga til að byrja með til þess að geta síðan eytt þeim.

Nú er aftur komið eiginlegt heilbrigðisráðuneyti með sérstökum heilbrigðisráðherra og af því tilefni leit ég stuttlega yfir farinn veg í stjórnun heilbrigðismála. Leiðin lá á veraldarvefinn.

Frá því að lög um Stjórnarráð Íslands frá 1969 gengu í gildi í janúar 1970 hefur verið starfandi heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti. Málefni þessa ráðuneytis höfðu áður verið vistuð á ýmsum stöðum, heilbrigðismálin aðallega í dóms- og kirkjumálaráðuneytinu. Frá 1970 hafa verið 16 ráðherrar heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytisins og seinna

heilbrigðisráðuneytisins í alls 24 ríkisstjórnunum allt þar til velferðarráðuneytið var stofnað í janúar 2011. Framsóknarflokkurinn hefur farið með málaflokkinn í 16 ár, Sjálfstæðisflokkurinn í 10 ár, Alþýðubandalagið í 7 ár, Alþýðuflokkurinn í 5 ár, Vinstri grænir í 2 ár og Samfylking í 1 ár, en við það bætast svo árin hans Guðbjarts sem velferðarráðherra.

Matthías Bjarnason gegndi lengst allra starfi heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra, í rúm 6 ár, en Ingibjörg Pálmadóttir átti lengstan samfelldan feril sem heilbrigðis- og tryggingamálaráðherra í tæp 6 ár.

Menntun ráðherranna hefur verið af ýmsum toga. Það hafa verið verkfræðingar, múrarar, símverkjar, menn með samvinnuskólapróf (alltaf traust) og menn með stúdentspróf. Þeir sem hafa haft menntun á heilbrigðissviði eru tvær konur, þær Ingibjörg Pálmadóttir hjúkrunarfræðingur og Siv Friðleifsdóttir með BS-próf í sjúkraþjálfun. Með þeim er rétt að minnast á þriðju konuna, sem gegndi þessu starfi, Ragnhildi Helgadóttur lögfræðing (ráðherra 1985-7). Hún er dóttir Helga Tómassonar fyrrverandi yfirlæknis á Kleppspítala en margir þekkja hann af einlægu og opin-skáu álitum hans á Jónasi frá Hriflu.

Lengsta námið erlendis á Magnús Kjartansson (ráðherra 1971-4) að baki en hann var við verkfræðinám í Danmarks Tekniske Højskole og Polyteknisk Lærestalt 1938-40, við norrænunám í Hafnarháskóla 1940-3 og síðar við háskólana í Lundi og Stokkhólmi. Flestir aðrir hafa meira svona skroppið úr landi, til dæmis var Álfheiður Ingadóttir við nám í þýsku og fjölmiðlun við Freie Universität í Vestur-Berlín 1976-7 og fyrir þá sem undrast, já það var Vestur-, ekki Austur-Berlín. Það er áberandi að fáir hafa dvalist lengi erlendis en sú viðsýni og reynsla sem við það fæst er gott veganesti fyrir hvern sem er.

Það er ljóst að fólk með fjölbreyttan bakgrunn hefur verið við stjórnvölinn í þessum málaflokki. Það sem að endingu ræður hversu vel hverjum tekst til mótast

sennilega, eins og svo oft, meira af mann-kostum en bakgrunni.

Í ágætri grein sem Þröstur Haraldsson skrifaði í síðasta Læknablað er farið yfir stöðuna í dag með nýrri ríkisstjórn. Það er sumar í lofti þó að það sé veðurfræðilegt haust þegar þetta er skrifað og með nýjum ráðherra koma nýjar væntingar.

Á landsleik Íslendinga og Slóvena um daginn gerðist það snemma í seinni hálfleik að margir áhorfendur byrjuðu að klappa ákaft án þess að ég sæi neitt sérstakt tilefni til þess inni á vellinum. Það var ekki fyrr en mér var litið á hliðarlínuna að ég sá ástæðuna fyrir klappinu, Eiður Smári var að hita upp. Væntingarnar voru miklar.

Undirritaður fór nýverið á fund nýs ráðherra ásamt Þorbirni Jónssyni formanni LÍ og Sólveigu Jóhannsdóttur framkvæmdastjóra LÍ. Við áttum við hann stutt spjall, kynntum honum helstu áherslumál okkar auk þess sem við stungum að honum ítarlefnu. Við, eins og aðrir, höfum væntingar. Þær lúta að því að því sem hefur þróast á verri veg síðustu ár verði snúið við og sé að marka stefnuyfirlýsingu nýrrar ríkisstjórnar stendur það til. Gallinn á gjöf Njarðar er að hluti af viðsnúningnum er að auka þarf fjármagn til málaflokksins og þar eins og áður stendur hnífurinn í kúnni. Því ætla ég, eins og á landsleiknum, að bíða með að klappa og gefa nýjum ráðherra að minnsta kosti færi á að klára upphitun.

Stjórn LÍ

Þorbjörn Jónsson, *formaður*
Orri Þór Ormarsson, *varaformaður*
Magnús Baldvinsson, *gjaldkeri*
Salome Á. Arnadóttir, *ritari*
Björn Gunnarsson
Guðrún Jóhanna Georgsdóttir
Magdalena Ásgeirsdóttir
Ólöf Birna Margrétardóttir
Þórir Ingólfsson

Í pistlum Úr penna stjórnarmanna LÍ birta þeir sínar eigin skoðanir en ekki félagsins.